

Nr 35

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändrad lydelse av 2 § 9:o) och 17:o) lagen den 26 maj 1909 (nr 38 s. 3) om Kungl. Maj:ts regeringsrätt.

Genom en den 29 mars 1968 dagtecknad proposition, nr 112, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över justitieärenden och lagrådets protokoll, föreslagit riksdagen att antaga följande förslag till

Lag

**angående ändrad lydelse av 2 § 9:o) och 17:o) lagen den 26 maj 1909
(nr 38 s. 3) om Kungl. Maj:ts regeringsrätt**

Härigenom förordnas, att 2 § 9:o) och 17:o) lagen den 26 maj 1909 om Kungl. Maj:ts regeringsrätt¹ skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

2 §.

9:o) mål om tillvaro ————— allmän inrättning;

mål om rätt för den, som annorledes än genom upplåtelse åtkommit besittningsrätt för obegränsad tid (åborätt) enligt lagen om upplåtelse under åborätt av viss jord, att varda antagen till åbo, om rätt för åbo att enligt samma lag inlösa fastighet;

mål om anläggning ————— till arrende;

17:o) mål om befrielse ————— av polismyndighet;

mål om inskrivning, intagning eller utskrivning enligt lagen om undervisning och vård av vissa psykiskt efterblivna;

mål enligt lagen ————— i brottmål;

¹ Senaste lydelse av 2 § 9:o) se 1963: 645 och av 2 § 17:o) se 1967: 708.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1968. Äldre lag äger dock alltjämt tillämpning *dels* på mål om rätt för den, som annorledes än genom upplåtelse åtkommit åborätt enligt lagen om upplåtelse under åborätt av viss jord, att bli antagen till åbo eller om rätt för åbo att enligt samma lag inlösa fastighet, *dels* på mål om inskrivning, intagning eller utskrivning enligt lagen om undervisning och vård av vissa psykiskt efterblivna.

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås två ändringar i regeringsrättslagen. Den ena föranleds av förslag att lagen om upplåtelse under åborätt av viss jord skall upphöra att gälla. Den andra sammanhänger med tillkomsten av lagen angående omsorger om vissa psykiskt utvecklingsstörda.

Departementschefen

Vid lagrådsremissen anförde *föredragande departementschefen, statsrådet Kling*, följande.

1. Enligt 2 § 9:o) lagen den 26 maj 1909 (nr 38 s. 3) om Kungl. Maj:ts regeringsrätt ankommer det på regeringsrätten att handlägga bl. a. mål om rätt för den, som på annat sätt än genom upplåtelse har åtkommit åborätt enligt lagen den 4 juni 1926 (nr 189) om upplåtelse under åborätt av viss jord, att bli antagen till åbo samt om rätt för åbo att enligt samma lag inlösa fastighet.

I prop. 1968: 47 har förslag lagts fram om att lagen om upplåtelse under åborätt av viss jord skall upphöra att gälla vid utgången av juni 1968. Lagen föreslås dock fortfarande, med visst undantag, äga tillämpning på åborätt som består vid den tidpunkten.

Under förutsättning att riksdagen antar förslaget torde bestämmelserna angående regeringsrättens kompetens i nyssnämnda mål om åborätt böra utmönstras ur regeringsrättslagen. Bestämmelser i ämnet kan dock inte undvaras, eftersom sådana mål fortfarande kan uppkomma i fråga om bestående åborätter. Föreskrift om regeringsrättens behörighet i dessa mål bör inflyta i övergångsbestämmelserna till den lag om ändrad lydelse av 2 § regeringsrättslagen som jag föreslår i det följande.

2. Enligt 2 § 17:o) regeringsrättslagen handlägger regeringsrätten bl. a. mål om inskrivning, intagning eller utskrivning enligt lagen den 4 juni 1954 (nr 483) om undervisning och vård av vissa psykiskt efterblivna. Enligt samma lagrum prövar regeringsrätten också mål om befrielse från skolgång för skolpliktigt barn som åtnjuter enskild undervisning och mål om hämtning av skolpliktigt barn med biträde av polismyndighet.

Den 1 juli 1968 träder lagen den 15 december 1967 (nr 940) angående omsorger om vissa psykiskt utvecklingsstörda i kraft. Denna lag ersätter lagen om undervisning och vård av vissa psykiskt efterblivna. I fråga om besvär i ärende vari beslut har meddelats före den nya lagens ikraftträdande gäller dock fortfarande äldre bestämmelser.

När lagen om undervisning och vård av vissa psykiskt efterblivna upphör att gälla, bör bestämmelsen om regeringsrättens behörighet i mål om inskrivning, intagning eller utskrivning enligt nämnda lag utgå ur regeringsrättslagen. Eftersom äldre bestämmelser övergångsvis kan komma att tillämpas även efter den 30 juni 1968, bör dock en regel om regeringsrättens behörighet att handlägga nyssnämnda mål tas upp i övergångsbestämmelserna till den lag om ändrad lydelse av 2 § regeringsrättslagen som jag föreslår.

Mot beslut i fråga om omsorger om någon enligt den nya lagen kan talan genom besvär i allmänhet föras endast hos den psykiatriska nämnden eller huvudtillsynsmyndighet. Detta gäller bl. a. beträffande beslut om inskrivning i eller utskrivning från särskola, vårdhem eller specialsjukhus. Bara länskolnämnds beslut kan överklagas hos Kungl. Maj:t genom besvär. Sistnämnda beslut avser sådana psykiskt utvecklingsstörda som på grund av syn- eller hörselskada erhåller undervisning i specialskola som avses i 2 a § skollagen den 6 juni 1962 (nr 319), dvs. specialskola för barn som på grund av syn-, hörsel- eller talskada inte kan följa undervisningen i grundskolan. Tanken är att ifrågavarande besvärsärenden skall fördelas mellan Kungl. Maj:t i statsrådet och regeringsrätten enligt samma regler som gäller för motsvarande ärenden enligt skollagen. Det betyder att bestämmelsen i regeringsrättslagen om regeringsrättens behörighet att handlägga mål om befrielse från skolgång för skolpliktigt barn som åtnjuter enskild undervisning och om hämtning av skolpliktigt barn med biträde av polismyndighet skall äga tillämpning även på barn som är särskolpliktigt enligt lagen angående omsorger om vissa psykiskt utvecklingsstörda. Någon ny föreskrift i regeringsrättslagen för att klargöra detta synes inte behövlig.

De här förordade ändringarna i regeringsrättslagen bör träda i kraft den 1 juli 1968.

Lagrådet

Lagrådet har lämnat förslaget utan erinran.

Här må nämnas att tredje lagutskottet i utlåtande nr 46 år 1968 med anledning av ovannämnda proposition nr 47 har hemställt om bifall till denna proposition.

Utskottet

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag och får därför — under förutsättning att tredje lagutskottets hemställan i utlåtandet nr 46 bifalles — hemställa,

att förevarande proposition, nr 112, måtte av riksdagen bifallas.

Stockholm den 7 maj 1968

På första lagutskottets vägnar:

ERIK SVEDBERG

Vid detta ärendes behandling har närvarit

från f ö r s t a kammaren: herr Erik Svedberg (s), fröken Mattson (s)*, herrar Arvidson (h), Ernulf (fp), Svanström (cp), fru Lindström (s), herrar Schött (h) och Larfors (s)*;

från a n d r a kammaren: herr Ekström i Björkvik (s), fru Löfqvist (s), fröken Bergegren (s)*, herrar Gustafsson i Borås (fp), Keijer (fp), Martinsson (s)*, Dockered (cp)* och Oskarson (h).

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.